

KÉZIKÖNYV A KISEBBSÉGI KULTURÁLIS TEVÉKENYSÉGHEZ

Kiadványunk a fővárosi és Pest megyei kisebbségi közművelődési szakmai fórumokon elhangzott javaslatok alapján került összeállításra, annak érdekében, hogy a helyi kisebbségi önkormányzatok és kultúrával foglalkozó szervezetek segítséget kapjanak napi teendőik ellátásához.

A *nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. tv.* körvonalazta azokat a lehetőségeket, amelyek biztosíthatják a hazai kisebbségek nemzeti vagy etnikai önazonosságának megőrzését, nyelvi, tárgyi és szellemi kultúrájuk, történelmi hagyományaik ápolását.

A törvény végrehajtása során jelentkező problémák felvetik a kisebbségi kulturális tevékenység szervezésével kapcsolatos feladatok újragondolását a törvény által biztosított célok elérése érdekében.

A hazai kisebbségi csoportok tagjai állampolgári jogon részesülnek lakhelyükön valamennyi olyan szolgáltatásból, amelyet a különböző jogszabályok a települési önkormányzatok ill. közigazgatási szervek kötelezően ellátandó feladataivá tesznek, központi forrásokat biztosítva azok végrehajtásához.

Fontos, hogy a helyi kisebbségi önkormányzatok is ismerjék mindazokat a jogszabály által biztosított lehetőségeket, amelyek *A kulturális javak védelméről és a múzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. tv.* valamint az annak végrehajtása érdekében keletkezett jogszabályok alapján a helyi közművelődési tevékenység szervezésére és ellátására, annak segítésére és felügyeletére vonatkoznak.

A települési önkormányzat *kötelező feladata* a helyi közművelődési tevékenység támogatása, a feladatok megvalósításához közművelődési intézmény ill. közművelődési színtér biztosítása. A törvényi előírások és a helyi sajátosságok figyelembevételével alkotja meg a települési önkormányzat közművelődési rendeletét, amelyet a helyi kisebbségi önkormányzat is véleményez.

A kisebbségi közművelődési szervezetek bekapcsolódhatnak a helyi közművelődési tanács munkájába, vagy megalakításában kezdeményező szerepet játszhatnak, ha még nincs ilyen szervezet. A közművelődési tanács a helyi önkormányzat tanácsadó szerve, a helyi közművelődési érdekérvényesítés és a társadalmi kontroll fóruma.

Ha jogi személyiséggel rendelkező kisebbségi szervezet biztosítani tudja a települési önkormányzat kötelező közművelődési feladatai egy részének szakszerű ellátását, a helyi önkor-

mánnyal kötött közművelődési megállapodás alapján biztosítani kell számára az általa vállalt feladatra eső helyi közművelődési előirányzat összegét. A közművelődési megállapodás alapján tevékenykedőkre az önkormányzati intézményekben dolgozó közalkalmazottakra vonatkozó előírásokat kell alkalmazni, így részt vesznek – a vállalt feladat arányában – a kulturális szakemberek szervezett képzésében is.

A közművelődési feladatellátók, közösségi színterek, közművelődési intézmények országos szakfelügyeletét éves program alapján a NKÖM Közművelődési Főosztálya működteti, a közművelődési területen szakértői tevékenységet folytatók bevonásával.

A település fejlesztése a települési és a kisebbségi önkormányzatok közös érdeke, célszerű ezért együttműködniük a címzett és céltámogatások valamint a könyvtári és közművelődési érdekeltségnövelő támogatások igénylésekor.

Kiadványunk a fenti témakörökhöz kapcsolódó jogszabályokat és a hozzájuk fűzött segédanyagokat tartalmazza a NKÖM Közművelődési Főosztályának *Szempontok és segédanyagok „A kulturális javak védelméről és a múzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről”* szóló 1997. évi CXL. törvény önkormányzati közművelődési feladatainak végrehajtásához című kiadványa alapján, amely eljutott valamennyi helyi önkormányzathoz.

A kisebbségi kultúrával foglalkozók napi munkáját segítik a jogszabály-mutatók, alapítványok, egyesületek létrehozásához készült iratminták, az országos és megyei kulturális szakmai intézmények, valamint a közművelődési tevékenységet támogató alapítványok címlistái.

A kisebbségi kultúrával foglalkozóknak elengedhetetlen a kisebbségi jogokra vonatkozó nemzetközi jogi szabályozás és a jogérvényesítés lehetőségeinek ismerete. Kézikönyvünkben két jelentős átfogó nemzetközi jogszabály, és az UNESCO Közgyűlésének *A hagyományos kultúra és a folklór védelmére* kiadott ajánlásai találhatók.

Elmondhatjuk, hogy a hazai kisebbségek körében egyre inkább kiteljesedő hagyományápolás, és az amatőr mozgalmak tevékenysége az UNESCO ajánlás szellemében valósul meg, bár a hazai kisebbségi hagyományok gyűjtésének, archiválásának alapvető feltételei még mindig hiányoznak.

Dr. Bódi Zsuzsanna
a kötet szerkesztője

